



Öppna jämförelser ekonomiskt bistånd 2017

Nordvästkommunerna Stockholms län

Henrik Karlsson

Rapport 2018:1



Inledning

I rapporten redovisas nordvästkommunerna i Stockholms läns resultat i Öppna jämförelser 2016 för verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd. Öppna jämförelser är en kvalitetsundersökning Socialstyrelsen årligen genomför som syftar till att ge insyn och jämföra kvaliteten i socialtjänstens verksamheter. Tanken är att stimulera kunskaps- och kvalitetsutveckling genom att tillgängliggöra information om kvalitet, resultat och kostnader.

Analysen måste dock kommunerna själva göra. Därför sammanställer FoU Nordväst årligen nordvästkommunernas resultat tillsammans med resultatet för Stockholm och Riket. Vi avslutar med en kommentar om vad som skulle kunna göras för att utveckla och stärka verksamheternas kvalitet. FoU Nordväst bjuder också vartannat år in kommunerna till analysmöten under vilka utvecklings- och förbättringsområden väljs. Resultatet av förändringsarbetet följs upp efter cirka två år.

Resultat

I tabell 1 framkommer att Sundbyberg nu har tillgång till socialjour, men Upplands-Väsby saknar numera tillgång. Likt förra året har alla kommuner väntetid för nybesök. De flesta nordvästkommuner erbjuder arbetsmarknadsinsatser. Järfälla och Sigtuna erbjuder inte längre enklare hushållsrådgivning.

Tabell 1

Tillgänglighet

	Tillgång till socialjour	Väntetid för nybesök	Arbetsmarknadsinsats inom 1 mån. till alla 18–24 år	Arbetsmarknadsinsats till alla över 24 år	Enklare hushållsekonomisk rådgivning erbjuds
Ekerö	NEJ (NEJ)	JA (JA)	DELVIS (NEJ)	NEJ (NEJ)	JA (JA)
Järfälla	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	DELVIS (JA)	NEJ (JA)
Sigtuna	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	NEJ (JA)
Sollentuna	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)
Solna	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)
Sundbyberg	JA (NEJ)	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)
Upplands Bro	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)	JA (JA)
Upplands Väsby	NEJ (JA)	JA (JA)	JA (NEJ)	JA (JA)	NEJ (NEJ)
<i>Snitt i Nordväst</i>	75% (+-0)	100%	87.5% (+-0%)	75% (-12.5%)	62.5% (-25%)
<i>Snitt i Stockholm</i>	100% (+38%)	92% (+30%)	92 (+23%)	77% (-8%)	92% (+23%)
<i>Snitt i Riket</i>	83% (+8%)	90% (+20%)	33 (-5%)*	30% (-27%)	78% (+3%)

I tabell 2 framkommer att de flesta kommuner ökat den interna samordningen av enskilda ärenden inom socialpsykiatrin. Intern samordning med arbetsmarknadsenheterna och barn- och unga har dock minskat, men med LSS och missbruk är den oförändrad.

Tabell 2

Helhetssyn och samordning: intern samordning i enskilda ärenden

Aktuella och uppdaterade rutiner för samordning med enskilt verksamhetsområde beslutade på chefsnivå

	Missbruk	Social- psykiatri	Barn- och unga	LSS	Arbetsmarknads- enhet
Ekerö	JA ^(NEJ)	JA ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(JA)
Järfälla	JA ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	JA ^(JA)
Sigtuna	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	JA ^(JA)
Sollentuna	JA ^(JA)	JA ^(NEJ)	JA ^(JA)	NEJ ^(JA)	JA ^(JA)
Solna	JA ^(JA)	JA ^(JA)	JA ^(JA)	JA ^(JA)	JA ^(JA)
Sundbyberg	NEJ ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(JA)
Upplands Bro	JA ^(JA)	JA ^(NEJ)	JA ^(JA)	JA ^(NEJ)	JA ^(JA)
Upplands Väsby	JA ^(NEJ)	JA ^(NEJ)	JA ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	JA ^(JA)
<i>Snitt i Nordväst</i>	75% (+0%)	62.5% (+40%)	50% (-12.5%)	25% (+0%)	75% (-25%)
<i>Snitt i Stockholm</i>	69% (-8%)	38% (-16%)	62% (+24%)	36% (-2%)	83% (-6%)
<i>Snitt i Riket</i>	69% (+0%)	43% (+3%)	58% (+1%)	33% (-1%)	62% (+5%)

I tabell 3 framkommer små förändringar angående aktuella skriftliga rutiner för extern samordning i enskilda ärenden. Endast Ekerö och Sigstuna saknar en skriftlig rutin med bostadsföretag och hyresvärdar. Några kommuner har det med vissa av bostadsföretagen och hyresvärdarna i kommunen.

Tabell 3

Helhetssyn och samordning: extern samordning i enskilda ärenden

Aktuella rutiner för samordning med enskilt verksamhetsområde beslutade på chefsnivå

	Arbetsförmedlingen	Försäkringskassan	Primärvården	Psykiatrin	Bostadsföretag/ hyresvärdar
Ekerö	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)	NEJ
Järfälla	JA ^(JA)	JA ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	JA ^(JA)	JA med vissa
Sigtuna	NEJ ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ
Sollentuna	JA ^(JA)	JA ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	JA ^(JA)	JA med vissa
Solna	JA ^(JA)	JA ^(JA)	JA ^(JA)	JA ^(JA)	JA med vissa
Sundbyberg	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)	JA med vissa
Upplands Bro	JA ^(NEJ)	JA ^(NEJ)	JA ^(NEJ)	JA ^(NEJ)	JA med vissa
Upplands Väsby	JA ^(JA)	JA ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	JA med vissa
<i>Snitt i Nordväst</i>	62.5% (-12.5%)	62.5% (+0%)	25% (+0%)	50% (-12.5%)	75%
<i>Snitt i Stockholm</i>	36% (-10%)	38% (+0%)	8% (-23%)	15% (-16%)	15%
<i>Snitt i Riket</i>	47% (-3%)	35% (-3%)	31% (+3%)	32% (+3%)	32%

Tabell 4 visar att Sigtuna, Sundbyberg och Upplands-Bro har en aktuell och samlad plan för personalens kompetensutveckling. Ekerö och Solna har en aktuell rutin vid indikation på våldsutsatthet. Upplands-Väsby använder inte längre en strukturerad utredningsmall i alla utredningar.

Tabell 4

Kunskapsbaserad verksamhet: Personal

Personalens kompetensutveckling och rutiner för hot och våld

	Aktuell samlad plan för kompetensutveckling	Aktuell rutin vid indikation på våldsutsatthet	Strukturerad utredningsmall i alla utredningar
Ekerö	NEJ ^(JA)	JA ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)
Järfälla	NEJ ^(JA)	JA ^(JA)	JA ^(JA)
Sigtuna	JA ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	DELVIS ^(JA)
Sollentuna	JA ^(JA)	JA ^(JA)	JA ^(JA)
Solna	JA ^(JA)	JA ^(NEJ)	DELVIS ^(NEJ)
Sundbyberg	JA ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	JA ^(JA)
Upplands Bro	JA ^(NEJ)	JA ^(JA)	JA ^(JA)
Upplands Väsby	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)
Snitt i Nordväst	62.5% (-12.5%)	62.5% (+12.5%)	50% (-25%)
Snitt i Stockholm	46% (-8%)	54% (+16%)	92 (+7%)
Snitt i Riket	40% (-7%)	52% (+6%)	78 (+23%)

I tabell 5 framkommer att ingen kommun använder det standardiserade bedömningsinstrumentet används, men hälften använder FREDA. Ekerö och Sundbyberg använder standardiserade bedömningsinstrument för att upptäcka en riskfylld alkoholkonsumtion samt drogrelaterade problem.

Tabell 5

Kunskapsbaserad verksamhet: Utredning och bedömning

Standardiserade bedömningsmetoder

	FIA	FREDA	För att upptäcka riskfylld alkoholkonsumtion	För att upptäcka drogrelaterade problem
Ekerö	NEJ	JA	JA	JA
Järfälla	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Sigtuna	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Sollentuna	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Solna	NEJ	JA	NEJ	NEJ
Sundbyberg	NEJ	JA	JA	JA
Upplands Bro	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Upplands Väsby	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
Snitt i Nordväst	0%	50%	25%	25%
Snitt i Stockholm	100%	77%	8%	8%

I tabell 6 framkommer att Solna och Upplands-Väsby börjat använda resultat från undersökningar i verksamhetsutveckling. Sundbyberg gjorde det förra året, men inte detta år. Ingen kommun har genomfört systematisk uppföljning med ett könsperspektiv.

Tabell 6*Kunskapsbaserad verksamhet: Systematisk uppföljning**Systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten*

	Använt resultat för verksamhetsutveckling	Genomfört systematisk uppföljning med könsperspektiv	Använt resultat med könsperspektiv till verksamhetsutveckling
Ekerö	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)
Järfälla	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)
Sigtuna	DELVIS ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)
Sollentuna	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)
Solna	JA ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)
Sundbyberg	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)
Upplands Bro	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)
Upplands Väsby	JA ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)
Snitt i Nordväst	25% (+0%)	0% (-12.5%)	0% (-12.5%)
Snitt i Stockholm	42% (+27%)	17% (+17%)	17% (+17%)
Snitt i Riket	19% (-2%)	11% (+0%)	9% (-1%)

I tabell 7 framträder en viss minskning av aktuella rutiner för att förhindra att barnfamiljer vräks. En fjärdedel av kommunerna har en rutin för att informera om möjligheten till en samordnad individuell plan. De flesta kommuner har en aktuell rutin för att inte röja skyddade personuppgifter.

Tabell 7*Trygghet och säkerhet: Aktuella rutiner för information m.m.*

	Aktuell rutin för att förhindra att barnfamiljer vräks	Rutin för information om samordnad individuell plan	Rutin för att inte röja skyddade personuppgifter
Ekerö	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(JA)	NEJ
Järfälla	NEJ ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	JA
Sigtuna	NEJ ^(JA)	NEJ ^(JA)	JA
Sollentuna	JA ^(JA)	JA ^(JA)	NEJ
Solna	JA ^(NEJ)	NEJ ^(NEJ)	JA
Sundbyberg	NEJ ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	NEJ
Upplands Bro	NEJ ^(NEJ)	JA ^(NEJ)	JA
Upplands Väsby	JA ^(JA)	NEJ ^(NEJ)	JA
Snitt i Nordväst	37.5% (-12.5%)	25% (-12.5%)	62.5%
Snitt i Stockholm	54% (-15%)	15% (-16%)	15%
Snitt i Riket	24% (-1%)	36% (-17%)	27%

I tabell 8 redovisas två nya kvalitetsindikatorer. De flesta kommuner har uppsökande verksamhet för de som riskerar att förlora sitt boende, men endast Ekerö, Järfälla och Solna har verksamhet för att söka upp akut hemlösa.

Tabell 8

Trygghet och säkerhet: Uppsökande verksamhet

	För akut hemlösa	För de som riskerar förlora sitt boende
Ekerö	JA	JA
Järfälla	JA	JA
Sigtuna	NEJ	JA
Sollentuna	NEJ	JA
Solna	JA	JA
Sundbyberg	NEJ	NEJ
Upplands Bro	NEJ	NEJ
Upplands Väsby	NEJ	JA
Snitt i Nordväst	37.5%	75%
Snitt i Stockholm	77%	100%
Snitt i Riket	27%	54%

I tabell 9 framkommer att alla kommuner numera ger sina socialsekreterare tillgång till juridiskt stöd.

Tabell 9

Trygghet och säkerhet: Juridisk kompetens m.m.

	Har tillgång till juridiskt stöd	Kontinuerlig information om nya rättsfall
Ekerö	JA ^(JA)	JA ^(JA)
Järfälla	JA ^(NEJ)	JA ^(JA)
Sigtuna	JA ^(JA)	JA ^(JA)
Sollentuna	JA ^(NEJ)	JA ^(JA)
Solna	JA ^(JA)	JA ^(JA)
Sundbyberg	JA ^(JA)	JA ^(JA)
Upplands Bro	JA ^(NEJ)	JA ^(JA)
Upplands Väsby	JA ^(JA)	JA ^(DELVIS)
Snitt i Nordväst	100% (+37.5%)	100% (+12.5%)
Snitt i Stockholm	100% (+68%)	67% (-10%)
Snitt i Riket	96% (+32%)	56% (-4%)

Kommentarer

Att intern samordning i enskilda ärenden ökat inom socialpsykiatri är ett gott tecken då sjukskrivningar för psykiska ohälsa ökat under senare år. Skriftliga samarbetsrutiner är ett av flera verktyg för att undanröja byråkratiska hinder för professionell samverkan och förbättra verksamheternas kontinuitet och förutsägbarhet.

Strukturerade och forskningsbaserade utredningsinstrument är viktiga för professionaliseringen av det sociala arbetet då de främjar en kunskapsbaserad socialtjänst och ett evidensbaserat arbetssätt. Varför vissa kommuner uppger sig slutat att använda sådana instrument kan därför behöva analyseras närmare, liksom vad man gör generellt sett för att öka professionaliseringen av arbetet.

Liksom tidigare år framkommer att kommunerna generellt sett behöva utveckla hur man systematisk följer upp sin verksamhet och använder resultaten från uppföljningar för att förbättra sin verksamhet. FoU Nordväst kan exempelvis vara behjälpliga med att utvärdera effekten av nya insatser och arbetsmetoder praktiken vill pröva. Vi kan också vara behjälpliga med att kritiskt granska verksamheten utifrån ett genusperspektiv. Exempelvis kan insatser förbättras genom att avlägsna stereotypa uppfattningar om kön vilka kan verka menligt för den enskilda klientens utveckling. Andra insatser kan visa sig olika effektiva för män och kvinnor.